

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Вінницький навчально – науковий інститут економіки Західноукраїнського
національного університету
Кафедра економіки, обліку та оподаткування

ХМЕЛЮК Сергій Сергійович

Удосконалення процесу управління грошовими потоками підприємства /
Improving the cash flow management process of the enterprise спеціальність:

076 - Підприємництво та торгівля
освітньо-професійна програма – Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність

Виконав студент групи
ПТБДвнм-21
С.С. Хмелюк

ВІННИЦЯ - 2025

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

- 1.1. Економічна сутність та класифікація грошових потоків підприємства
- 1.2. Організаційні засади управління грошовими потоками підприємства
- 1.3. Основні етапи управління грошовими потоками підприємства

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ У ТОВ «ДОМІНІК КО»

- 2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Домінік Ко»
- 2.2. Аналіз грошових потоків підприємства
- 2.3. Оцінка ефективності управління грошовими потоками ТОВ «Домінік Ко»

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

- 3.1. Проблемні аспекти управління грошовими потоками
- 3.2. Підвищення ефективності управління грошовими потоками на підприємстві

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність дослідження. В умовах нестабільної економічної ситуації, інфляційних процесів, воєнного стану та змін у фінансовій політиці держави управління грошовими потоками підприємства набуває особливого значення. Від ефективності формування, розподілу та використання грошових коштів безпосередньо залежить здатність підприємства забезпечувати безперервність виробничого процесу, підтримувати ліквідність і фінансову рівновагу, а також реалізовувати інвестиційні проєкти.

Грошові потоки відображають фінансові результати діяльності підприємства, є джерелом самофінансування та дозволяють виявити «вузькі місця» у системі управління фінансами. В умовах дефіциту обігових коштів, нестабільності банківського сектору та складного доступу до кредитних ресурсів питання їх оптимізації стає важливим аспектом забезпечення фінансової безпеки.

Крім того, ефективне управління грошовими потоками сприяє підвищенню ділової активності, зниженню ризиків неплатоспроможності та покращенню фінансових результатів діяльності підприємства. Саме тому дослідження теоретичних і практичних аспектів управління грошовими потоками є актуальним завданням сучасної фінансової науки та важливою умовою стабільного функціонування підприємств у конкурентному середовищі.

Теоретичні аспекти сутності грошових потоків підприємства були предметом дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних учених, серед яких: Н.В. Бондаренко, В.В. Волошина-Сідей, Д. І. Дема, О.М. Ковалюк, Г. В. Кошельок, М.І. Крупка, Л. О. Лігоненко, О.Є. Майборода, В.В. Нагайчук, В.М. Орел, Г. В. Ситник, Р.А. Чемчикаленко та інші.

Водночас, незважаючи на наявність значної кількості досліджень, питання удосконалення системи управління грошовими потоками підприємства, особливо в умовах економічної нестабільності та воєнного стану, залишаються недостатньо розробленими.

Мета дослідження – дослідити теоретичні, методичні та практичні аспекти управління грошовими потоками підприємства та розробити напрями підвищення їх ефективності.

Для досягнення поставленої мети у роботі необхідно виконати такі завдання:

- визначити економічну сутність та дослідити класифікацію грошових потоків підприємства;
- розглянути організаційні засади управління грошовими потоками підприємства;
- визначити основні етапи управління грошовими потоками підприємства;
- розглянути організаційно-економічну характеристику ТОВ «Домінік Ко»;
- проаналізувати грошові потоки підприємства;
- оцінити ефективність управління грошовими потоками ТОВ «Домінік Ко»;
- визначити проблемні аспекти управління грошовими потоками;
- розробити пропозиції щодо підвищення ефективності управління грошовими потоками на підприємстві.

Об'єктом дослідження є грошові потоки ТОВ «Домінік Ко».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних аспектів удосконалення процесу управління грошовими потоками підприємства.

У процесі виконання роботи використано такі *методи дослідження*: аналітичний – для вивчення теоретичних засад управління грошовими потоками; порівняльний – для зіставлення показників діяльності ТОВ «Домінік Ко» у динаміці; розрахунково-аналітичний – для визначення основних фінансових коефіцієнтів ТОВ «Домінік Ко»; економіко-статистичний – для обробки та узагальнення даних; графічний – для наочного відображення результатів аналізу; узагальнення та систематизації – для формування висновків і пропозицій; SWOT – аналіз.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у подальшому розвитку теоретичних положень та практичних підходів до управління грошовими потоками підприємства.

Найбільш суттєвими науковими результатами кваліфікаційної роботи є те, що автором запропоновано:

- власне визначення поняття «управління грошовими потоками підприємств»;
- зпрогнозувати надходження та витрати грошових коштів ТОВ «Домінік Ко»;
- визначити якість управління підприємством;
- впровадження політики управління тимчасово вільними грошовими коштами.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання запропонованих у роботі рекомендацій щодо процесу управління грошовими потоками як у ТОВ «Домінік Ко», так і на інших підприємствах.

Крім того, отримані висновки й рекомендації можуть бути використані в аналітичній роботі фінансових служб, при розробці стратегій розвитку підприємства, а також у навчальному процесі при викладанні економічних дисциплін.

Апробація результатів дослідження.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Роботу проілюстровано 15 таблицями та 7 рисунками. Повний обсяг роботи становить 58 сторінок, список використаних джерел складається з 40 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність та класифікація грошових потоків підприємства

У сучасних умовах господарювання грошові потоки виступають однією з важливих категорій фінансового менеджменту, оскільки вони безпосередньо відображають рух грошових коштів підприємства та визначають його фінансову стійкість, платоспроможність і здатність до розвитку.

Поняття «грошовий потік» (cash-flow) виникло в іноземній фінансовій літературі наприкінці 1950-х років у контексті фінансового аналізу та менеджменту. Спершу цей термін застосовувався переважно для оцінки вартості фінансових активів і ефективності реальних інвестицій, однак згодом грошові потоки набули широкого значення та стали активно використовуватися у практичній фінансовій діяльності [Майборода, Сороківська].

У науковій літературі поняття «грошові потоки підприємства» трактується по-різному, що зумовлює необхідність розгляду кількох підходів до його визначення.

За визначенням О.Є. Майбороди та Т.Т. Сороківської, грошовий потік – це сукупність послідовно розподілених у часі подій, що пов'язані з відокремленим та логічно завершеним фактом зміни власника грошових ресурсів через виконання зобов'язань між економічними агентами [Майборода Сороківська].

Дослідники Р.А. Чемчикаленко та Н.В. Бондаренко подібно до попередніх авторів, наголошують на економічній сутності грошових потоків як сукупності розподілених у часі надходжень і виплат у процесі господарської діяльності [Чемчикаленко, с.852].

На розподілі у визначенні наголошує В.В. Жуков, який під грошовим потоком розуміє сукупність розподілених у часі надходжень і виплат грошових

коштів, яку підприємство отримує і виплачує протягом певного періоду задля реалізації будь-якого проєкту або функціонування того чи іншого виду активів [Жуков, с.16].

Вченою В.В. Нагайчук підкреслено, що грошовий потік підприємства є агрегованим, охоплює операційну, фінансову та інвестиційну діяльність [Нагайчук, с.245].

В.М. Орел визначає їх як показник руху коштів у компанії та здатності виконувати фінансові зобов'язання [Орел, с.1125].

Науковці В.В. Волошина-Сідей та А.О. Кириченко акцентують увагу на цілеспрямованому безперервному русі грошових коштів у готівковій та безготівковій формах, що виникає в процесі фінансово-господарської діяльності підприємства та забезпечує фінансову стійкість, платоспроможність і кредитоспроможність підприємства у звітному періоді [Волошина].

Дослідники М.І. Крупка, О.М. Ковалюк та В.М. Коваленко визначають грошові потоки як економічний процес, опосередкований сукупністю розподілених у часі надходжень та виплат грошових коштів і їхніх еквівалентів, що генеруються підприємством у ході реалізації господарської діяльності [Крупка, Ковалюк, Коваленко, 2021, с.245].

Таким чином, грошові потоки розглядаються як основний економічний процес, що забезпечує фінансову стабільність підприємства та є основою для ефективного управління його ресурсами.

Для ефективного управління діяльністю підприємства важливе значення має систематизація та поділ грошових потоків за певними ознаками, що дозволяє комплексно оцінити рух коштів, визначити їх вплив на фінансові результати підприємства, а також забезпечити прозорість планування та контролю.

На рис.1.1 подано класифікацію грошових потоків підприємства за основними критеріями, що дає змогу більш повно охарактеризувати їхню структуру та роль у діяльності суб'єкта господарювання.

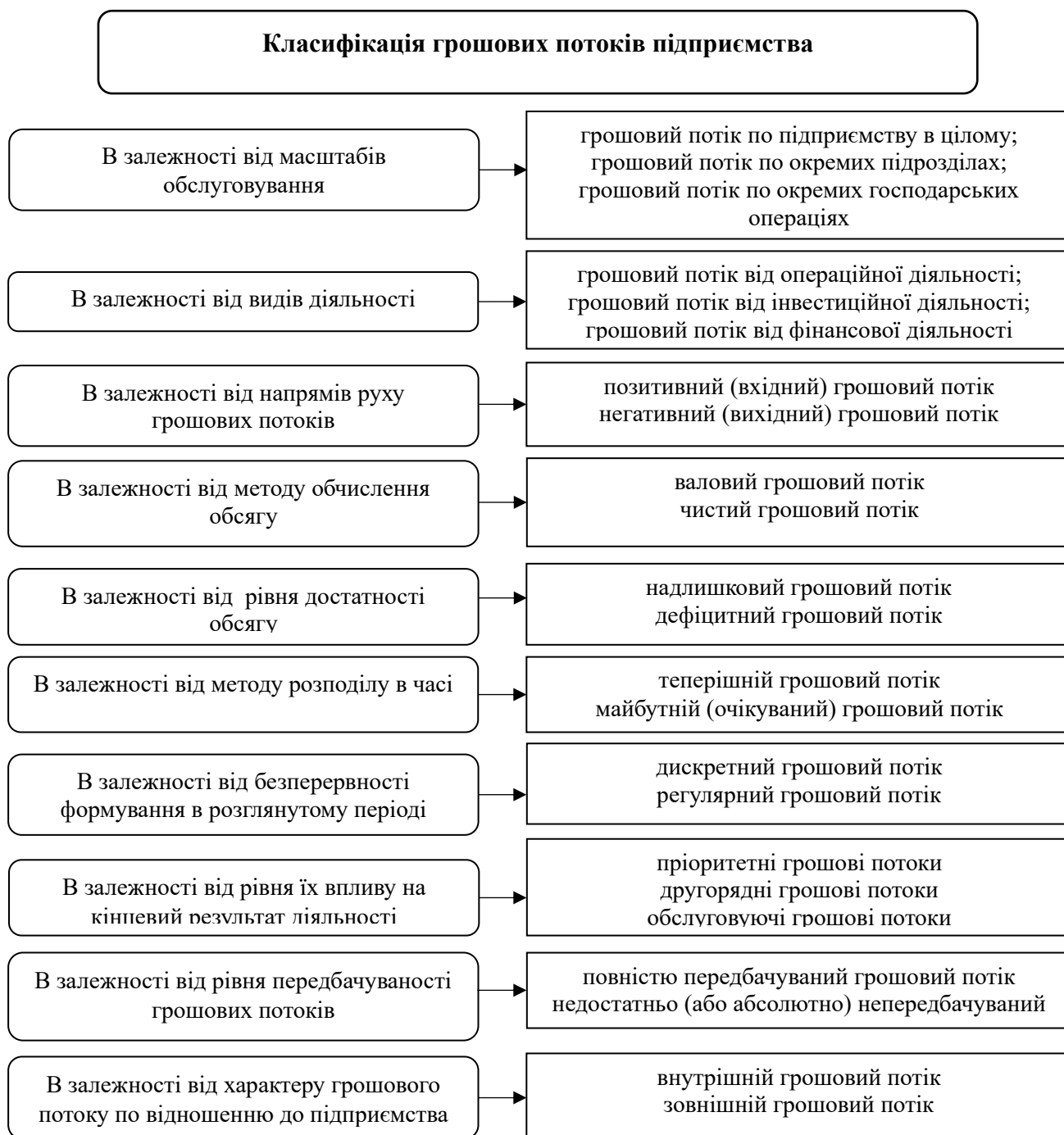

Рис. 1.1. Класифікація грошових потоків підприємства [Дема, с.77]

З даних рис. 1.1 видно, що авторами виділено 10 класифікаційних ознак грошових потоків. Охарактеризуємо детальніше деякі з них. Так, наприклад, за масштабами обслуговування господарського процесу грошові потоки бувають:

– в цілому по підприємству – відображається загальна сукупність усіх надходжень та витрат підприємства за певний період, що дає змогу оцінити фінансову стійкість і ліквідність бізнесу;

– по окремих підрозділах – характеризується рух коштів у межах конкретного структурного елемента (цеху, відділу, філії), що дозволяє визначити їхню ефективність та внесок у загальний результат діяльності підприємства;

– по окремих господарських операціях – деталізуються надходження та витрати, пов'язані з окремими угодами чи проектами, що сприяє контролю за доцільністю та прибутковістю конкретних операцій.

Залежності від видів діяльності грошові потоки бувають:

– від операційної діяльності – охоплює рух коштів, пов'язаний з основною діяльністю підприємства: надходження від реалізації продукції чи послуг та витрати на виробництво, постачання, адміністративні потреби;

– від інвестиційної діяльності – включає платежі, пов'язані з придбанням і продажем основних засобів, нематеріальних активів, фінансових інвестицій, тобто відображає розвиток і розширення підприємства;

– від фінансової діяльності – характеризує надходження та витрати коштів у процесі залучення та обслуговування капіталу: кредити, випуск акцій, виплата дивідендів, погашення позик [Дема, с.77].

Отже, класифікація грошових потоків підприємства забезпечує цілісне уявлення про напрями та особливості руху коштів, створює основу для формування ефективної фінансової політики та дозволяє своєчасно виявляти дисбаланси між надходженнями і витратами. Її застосування сприяє підвищенню прозорості фінансових процесів, що є важливим чинником стабільності та сталого розвитку підприємства.

Для глибшого розуміння природи та ролі у забезпеченні діяльності суб'єкта господарювання доцільно визначити основні характеристики грошових потоків. У цьому контексті важливою є позиція Г. В. Кошельок, яка систематизувала основні риси грошових потоків підприємств:

– вони виступають внутрішнім джерелом фінансової стабілізації підприємства;

– мають еквівалентний характер;

– є одним із головних об'єктів управління;

- відзначаються безперервністю;
- слугують індикатором кредитоспроможності та платоспроможності підприємства;
- забезпечують функціонування суб'єктів господарської діяльності;
- функціонують у готівковій та безготівковій формах;
- їх формування пов'язане з виникненням взаємовідносин між підприємством і контрагентами [Кошельок, с. 398].

Таким чином, наведені характеристики дають змогу окреслити сутність грошових потоків як динамічного явища, що безпосередньо впливає на фінансовий стан підприємства. Вони підкреслюють роль грошових потоків у забезпеченні стабільності, платоспроможності та ефективності господарської діяльності, а також визначають їх як об'єкт постійного управлінського впливу.

Формування та рух грошових потоків підприємства залежать від багатьох чинників, які визначають їхню ефективність і вплив на фінансовий стан.

Л. О. Лігоненко та Г. В. Ситник виділяють низку чинників, що впливають на формування грошових потоків підприємства:

- зовнішні чинники – загальноекономічні, політичні, економічні, фінансові та галузеві чинники;
- внутрішні чинники – організаційні, виробничо-технологічні, маркетингові та фінансові [Лігоненко, с. 215].

Таким чином, грошові потоки підприємства формуються під впливом як зовнішніх, так і внутрішніх чинників. Зовнішні чинники визначаються економічним, політичним та галузевим середовищем, тоді як внутрішні – організаційною структурою, виробничими та фінансовими процесами. Урахування цих чинників є важливою умовою ефективного управління грошовими потоками.

Грошові потоки є важливим інструментом фінансового управління, що відображає рух коштів та взаємодію підприємства з контрагентами. Їхній аналіз дозволяє оцінити фінансову стійкість підприємства, ефективність використання ресурсів та платоспроможність.

1.2. Організаційні засади управління грошовими потоками підприємства

Одним із основних напрямів фінансової діяльності підприємства, М. І. Крупка вважає управління грошовими потоками, від ефективності якого залежать як його поточні фінансові результати, так і перспективи розвитку господарюючого суб'єкта [Крупка, с. 237].

На думку Д. І. Деми, Л. М. Дорохової та О. М. Віленчука, управління грошовими потоками являє собою безперервний циклічний процес, що охоплює послідовні етапи формування та реалізації стратегічних і тактичних рішень, спрямованих на впорядкування руху грошових потоків у часі й просторі [Дема, с. 82].

О. Є. Майборода розглядає управління грошовими потоками як складову загальної системи управління фінансовою діяльністю підприємства, що забезпечує розв'язання завдань фінансового менеджменту та орієнтоване на досягнення його головної мети [Майборода, с. 306].

На думку В.В. Жукова, управління грошовими потоками підприємства можна трактувати як цілісну систему принципів та методів, спрямованих на розробку й реалізацію управлінських рішень, пов'язаних із формуванням, розподілом, використанням грошових коштів та організацією їхнього обороту [Жуков, с.16].

Узагальнюючи наведені підходи, необхідно запропонувати власне визначення поняття «управління грошовими потоками підприємства» – це комплексна система дій, яка передбачає планування, організацію, регулювання та контроль руху грошових потоків у часі й просторі, спрямованих на підтримання фінансової стабільності підприємства, своєчасне виконання зобов'язань і створення умов для сталого розвитку.

Організаційні засади управління грошовими потоками підприємства формуються на базі принципів, що визначають логіку управлінських рішень та спрямовані на досягнення фінансової збалансованості підприємств.

Авторський колектив підручника «Фінансовий менеджмент» на чолі з М. І. Крупкою, О. М. Ковалюком та В. М. Коваленком визначає, що управління грошовими потоками підприємства має здійснюватися на основі низки принципів:

- цільова спрямованість, яка передбачає відповідність управлінських рішень головній меті діяльності та стратегічним завданням розвитку;
- системність, що вимагає розглядати управління потоками як складову загальної системи управління підприємством;
- альтернативність, яка забезпечує наявність кількох варіантів рішень;
- конструктивність, що орієнтує на подолання труднощів і вдосконалення діяльності;
- динамічність, яка зумовлює швидку реакцію на зміну умов функціонування підприємств;
- інформаційна вірогідність, що гарантує повноту та надійність даних щодо управління грошовими потоками підприємства;
- адекватність зовнішнім чинникам, що передбачає постійний моніторинг впливу зовнішнього середовища на формування грошових потоків [Крупк, с. 97].

Дещо інші принципи запропоновано В.В. Нагайчук. Так, принцип інформативної достовірності передбачає формування повної, правдивої та неупередженої інформаційної бази про рух коштів.

Принцип збалансованості реалізується через оптимізацію грошових потоків і забезпечення їх гармонійного співвідношення.

Принцип ефективності полягає у раціональному використанні коштів, що сприяє формуванню додаткових інвестиційних ресурсів для здійснення фінансових інвестицій.

Принцип ліквідності досягається шляхом синхронізації надходжень та витрат у досліджуваному періоді, що гарантує своєчасне виконання фінансових зобов'язань підприємства [Нагайчук, с. 246].

О. В. Левкович та К. Є. Єрмолова зазначили, що управління грошовими потоками, в першу чергу, передбачає збалансованість надходження та витрачання

грошових коштів. Оскільки і дефіцит, і надлишок грошового потоку негативно впливають на ефективність діяльності підприємства.

На рис. 1.2 наведено негативні наслідки дефіцитного та надлишкового грошового потоку.

Рис. 1.2. Негативні наслідки дефіцитного та надлишкового грошового потоку [Левкович]

Дані рис. 1.2 демонструють, що як дефіцитний, так і надлишковий грошовий потік негативно впливають на діяльність підприємства. Дефіцит призводить до проблем з ліквідністю та виконанням зобов'язань, тоді як надлишок свідчить про неефективне використання ресурсів та невдале інвестування коштів.

Ефективність управління підприємством значною мірою визначається збалансованістю та раціональною структурою його грошових потоків.

Залежність між якістю управлінських рішень та формуванням грошових потоків представлено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Залежність між структурою грошових потоків та якістю управління підприємством [Базилінська, с. 122; Мулик2022]

Грошові потоки за видами діяльності	Варіанти співвідношення чистих грошових потоків за видами діяльності		
	1	2	3
Операційна	Додатний (+)	Додатний (+)	Від’ємний (-)
Інвестиційна	Від’ємний (-)	Від’ємний (-)	Додатний (+)
Фінансова	Від’ємний (-)	Додатний (+)	Додатний (+)
Якість управління підприємством	Добра	Нормальна	Кризова

Співвідношення грошових потоків за видами діяльності виступає важливим індикатором якості управління підприємством.

Найбільш сприятливою є ситуація, коли операційна діяльність формує стабільний додатний потік, що забезпечує фінансування інвестиційних витрат та знижує залежність від зовнішніх джерел.

Натомість поєднання від’ємного операційного потоку підприємства з активним залученням фінансових ресурсів свідчить про кризовий стан, адже підприємство втрачає здатність генерувати власні кошти для підтримки розвитку [Мулик2022].

Зважаючи на зростаючі потреби як внутрішніх, так і зовнішніх користувачів фінансової інформації у достовірних даних про стан підприємства для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, особливого значення набуває організація обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками.

Систему інформаційно-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками підприємства з урахування інформаційних запитів користувачів наведено на рис. 1.3.

Рис. 1.3. Система інформаційно-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками підприємства [Волошина]

Налагоджена система інформаційно-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками дозволяє як внутрішнім, так і зовнішнім користувачам отримувати своєчасні дані про стан руху коштів для задоволення їхніх інформаційних та управлінських потреб.

Отже, управління грошовими потоками підприємства є важливою складовою фінансового менеджменту, що забезпечує координацію надходжень і витрат коштів, підтримку платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.

1.3. Основні етапи управління грошовими потоками підприємства

Ефективне управління грошовими потоками передбачає чітке визначення та послідовну реалізацію певних етапів, що забезпечують цілісність фінансової політики підприємства. Систематизація та узгодженість дій на кожному з етапів дозволяють своєчасно виявляти відхилення у формуванні та використанні грошових ресурсів, оцінювати ризики та приймати оптимальні управлінські рішення.

Науковець А.М. Поддєрьогін зазначив, що управління грошовими потоками включає низку послідовних функціональних етапів, до яких належать:

- планування та прогнозування грошових потоків із підготовкою внутрішніх фінансових документів (зокрема бюджету грошових потоків, планового звіту про рух коштів, платіжного календаря тощо);
- імплементація бюджету грошових потоків у загальну систему бюджетування підприємства;
- здійснення фінансового контролінгу виконання бюджету грошових потоків та дотримання запланованих показників Звіту про рух грошових коштів;
- коригування планових величин відповідно до змін зовнішніх і внутрішніх умов господарювання [Поддєрьогін, с. 81].

А.М. Поддєрьогін акцентує увагу на тому, що планування та прогнозування грошових потоків є складовими внутрішньогосподарського фінансового планування і прогнозування. Їх застосування забезпечує узгодженість обсягів очікуваних грошових надходжень і витрат із потребами фінансового забезпечення операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства [Поддєрьогін, с. 416].

Дослідниця В.В. Нагайчук зазначила, що організація управління грошовими потоками на підприємстві реалізується через послідовне проходження наступних етапів:

- ведення повного й достовірного обліку грошових потоків із формуванням відповідної звітності;

- проведення аналізу грошових потоків за минулі періоди;
- здійснення оптимізації грошових потоків;
- планування грошових потоків у розрізі окремих видів діяльності;
- налагодження ефективної системи контролю за рухом грошових потоків підприємства [Нагайчук, с. 246].

В.В. Жуков виділив 4 основні етапи управління грошовими потоками підприємства (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Етапи управління грошовими потоками підприємств [Жуков, с.17]

Розробка системи управління грошовими потоками	Етап полягає у визначенні основних цілей і завдань управління грошовими потоками та формуванні організованої системи. Для цього складається перелік основних критеріїв, розробляється класифікація потоків для оцінки та вибору сфери управлінського впливу, а також створюються взаємопов'язані підрозділи, відповідальні за надання інформації, аналіз, планування та контроль грошових потоків
Аналіз вихідного стану грошових потоків	Етап передбачає визначення внутрішніх та зовнішніх джерел інформації для аналізу грошових потоків. Внутрішні дані формуються бухгалтерією у фінансовій звітності, зовнішні – надходять від економічного відділу та фінансово-аналітичної служби. Виконується вертикальний і горизонтальний аналіз потоків, а також ідентифікуються фактори, що впливають на рух капіталу та функціонування підприємства, для визначення об'єктів управлінського впливу
Оптимізація грошових потоків підприємства	Етап характеризується оцінкою достатності чистого грошового потоку та визначенням оптимального залишку грошових коштів. Чистий грошовий потік є основним показником результатів руху капіталу на підприємстві, проте його позитивне значення не гарантує майбутньої платоспроможності, тому важливим є розрахунок оптимального залишку коштів
Забезпечення контролю за рухом грошових коштів	Етап передбачає спостереження та контроль за виконанням управлінських рішень щодо грошових потоків, реалізацію фінансових завдань, розробку оперативних заходів для стабілізації фінансового стану підприємства та коригування політики управління грошовими потоками з урахуванням впливу різних факторів

Отже, управління грошовими потоками підприємства включає послідовне виконання чотирьох основних етапів: розробку системи управління грошовими потоками, аналіз вихідного стану грошових потоків, оптимізацію їх руху та забезпечення контролю за грошовими потоками, що дозволяє організовано планувати, регулювати та моніторити рух коштів, забезпечувати ефективне функціонування підприємства.

На основі етапів, що запропоновано В.В. Нагайчук та А.М. Поддєрьогіним, О. Р. Сергєєва розробила систему управління грошовими потоками підприємства, яку доцільно реалізувати за допомогою певних етапів управління (рис. 1.4).

Рис. 1.4. Система управління грошовими потоками підприємства [Сергєєва, с. 109]

Отже, аналіз рис. 1.4 дозволяє виділити чотири етапи управління грошовими потоками підприємства.

На етапі плануванні і прогнозування здійснюється збір і систематизація первинної фінансової інформації, що стосується надходжень і витрат коштів підприємства.

Важливе значення на першому етапі має аналіз грошових активів за попередній період, що дає змогу оцінити середній залишок грошових активів підприємства та визначити ефективність їх використання з позиції ліквідності й здатності своєчасно виконувати зобов'язання. На думку О. Р. Сергєєвої, головним

завданням прогнозування і планування є формування реалістичного плану руху грошових коштів за всіма напрямками діяльності підприємства, що гарантуватиме підтримання його безперервної платоспроможності.

Наступний етап передбачає реалізацію запланованих параметрів і безпосереднє здійснення фінансово-господарської діяльності. У його межах доцільним є визначення цінової політики підприємства, упорядкування системи розрахунків із контрагентами, розроблення та впровадження методів залучення додаткових фінансових ресурсів, а також реалізація заходів щодо мобілізації капіталу як із внутрішніх, так і з зовнішніх джерел.

Фінансовий контролінг спрямований на створення системи контролю за рухом грошових коштів, моніторинг виконання планових показників фінансово-господарської діяльності та дотримання встановлених нормативів. Його реалізація забезпечує своєчасне виявлення відхилень за обсягами та строками формування вхідних і вихідних грошових потоків від запланованих значень, аналіз причин таких відхилень, а також їх локалізацію [Под, с. 423].

На завершальному етапі порівнюються фактичні показники руху коштів із плановими значеннями. Виявляються відхилення, оцінюються їхні причини та масштаби, визначається ефективність реалізованих управлінських рішень. Результати оцінки використовуються для внесення коригувань у плани на наступні періоди та оптимізації стратегій управління грошовими потоками, що дозволяє підвищити фінансову стійкість і забезпечити використання ресурсів.

Таким чином, управління грошовими потоками підприємства є послідовним і комплексним процесом. Чітка організація кожного етапу дозволяє забезпечити фінансову стійкість підприємства, своєчасне виконання зобов'язань і ефективне використання ресурсів, що є основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень і досягнення стратегічних цілей.

Оперативне управління грошовими потоками забезпечує поточну платоспроможність підприємства та своєчасне виконання фінансових зобов'язань шляхом збору інформації, аналізу, оцінки ризиків, планування та контролю руху коштів у короткостроковому періоді. Натомість стратегічне

управління спрямоване на формування довгострокових фінансових цілей, оптимізацію структури грошових потоків, забезпечення інвестиційних потреб і досягнення фінансової стійкості підприємства у перспективі. Сукупність цих етапів створює цілісну систему управління грошовими потоками, що дозволяє збалансувати поточні та стратегічні завдання підприємства (рис. 1.5).

Рис. 1.5. Цикли управління грошовими потоками підприємства [Крупка2021, с. 93]

З даних рис. 1.5 можна виокремити чотири основні етапи управління грошовими потоками підприємства.

По-перше, здійснюється збір і обробка первинної інформації, яка стосується руху грошових коштів. На цьому етапі формується інформаційна база, що включає дані бухгалтерського та управлінського обліку, фінансової звітності,

платіжних документів та внутрішніх розрахунків.

По-друге, проводиться кількісний аналіз грошових потоків у попередньому періоді. Він дозволяє визначити обсяг надходжень і витрат, виявити тенденції та динаміку, оцінити достатність коштів для підтримки платоспроможності підприємства.

По-третє, здійснюється оцінка факторів і ризиків управління грошовими потоками. На цьому етапі виявляються внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на рух грошових коштів, визначається ступінь ризику невиконання зобов'язань, а також розробляються заходи щодо їх мінімізації.

Завершальним є етап планування і контролю грошових потоків, що передбачає складання прогнозів руху коштів, визначення оптимального співвідношення надходжень та витрат, а також регулярний контроль за фактичним виконанням планових показників з метою оперативного коригування управлінських рішень [Крупка2021, с. 94].

Отже, управління грошовими потоками підприємства здійснюється через послідовне виконання певних функціональних етапів, виділення яких дозволяє системно підходити до управління ресурсами, підвищувати ефективність використання капіталу та забезпечувати фінансову стійкість підприємства.

У розділі досліджено теоретичні аспекти управління грошовими потоками підприємства. Визначено сутність поняття «грошові потоки» та їхні види залежно від напрямів діяльності підприємства, виділено основні характеристики, що забезпечують ефективне фінансове управління. Розглянуто принципи організації управління грошовими потоками та підкреслено важливість системного підходу до планування, аналізу, контролю та оптимізації руху коштів. Визначено основні етапи управління грошовими потоками, які формують цілісну структуру фінансового менеджменту та спрямовані на підтримку платоспроможності, ліквідності та фінансової стабільності підприємства.

Таким чином, теоретичні положення, викладені в розділі, закладають основу для практичного вдосконалення управління грошовими потоками на підприємстві.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ТОВ У «ДОМІНІК КО»

2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Домінік Ко»

Підприємством кондитерської промисловості, що спеціалізується на виробництві широкого асортименту кондитерських виробів є товариство з обмеженою відповідальністю «Домінік Ко».

Засновниками ТОВ «Домінік Ко» виступили юридичні особи, такі як: Регіональне відділення Фонду державного майна України по Полтавській області та орендне підприємство «Полтавська кондитерська фабрика».

Управління ТОВ «Домінік Ко» здійснюється через дворівневу систему корпоративного управління, до якої входять Загальні збори товариства, Наглядова рада, Правління товариства та Ревізійна комісія.

Вищим органом ТОВ «Домінік Ко» є Загальні збори. Наглядова рада, у свою чергу, виконує функції захисту прав акціонерів, а також контролює та регулює діяльність Правління в межах своєї компетенції.

Правління є виконавчим органом, який безпосередньо здійснює управління поточною діяльністю ТОВ «Домінік Ко», його очолює Голова Правління.

Попри свою давню історію, що бере початок ще з 1919 року, на сьогоднішній день підприємство є виробничим комплексом, яке відповідає світовим стандартам.

ТОВ «Домінік Ко» демонструє стабільний та динамічний розвиток, що досягається завдяки постійному впровадженню інноваційних технологічних процесів. Товариство приділяє значну увагу удосконаленню рецептур та ретельно підходить до вибору високоякісної сировини, що є запорукою конкурентоспроможності продукції на ринку.

Інформаційну картку досліджуваного товариства «Домінік Ко» представлено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Інформаційна картка ТОВ «Домінік Ко»

Ознака	Характеристика
Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «Домінік Ко»
Назва іноземною мовою	LIMITED LIABILITY COMPANY "DOMINIK CO" (LLC "DOMINIK CO")
Організаційна форма підприємства	Товариство з обмеженою відповідальністю
Код за ЄДРПОУ	00382208
Телефон	+380532505040
Місце знаходження	36009, Україна, Полтавська обл., м. Полтава, вул. Решетилівська, буд.2
Вид економічної діяльності	Основний 10.82 Виробництво какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів Інші види діяльності: виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання, будівництво житлових і нежитлових будівель, оптова торгівля цукром, шоколадом і кондитерськими виробами, роздрібна торгівля хлібобулочними виробами, борошняними та цукровими кондитерськими виробами в спеціалізованих магазинах, Вантажний автомобільний транспорт
Кількість працівників, чол.	494
Директор	Плаксій Валерій Ігорович

Досліджуване товариство «Домінік Ко» спеціалізується на розробці, виробництві та реалізації різноманітного асортименту солодкої продукції.

Виробничий портфель товариства включає кондитерські вироби та напівфабрикати (какао, какао-масло, какао-жир), шоколад та вироби з нього, цукрові вироби (жувальна гумка, халва, глазуrowані фрукти та горіхи), а також борошняні кондитерські вироби.

Товариство займається оптовою торгівлею харчових продуктів, зокрема хліба, цукру, кави, чаю, какао, прянощів, кондитерських виробів, а також інших продовольчих та непродовольчих товарів.

Далі проведемо комплексний аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища досліджуваного товариства «Домінік Ко».

У табл. 2.2 представлено SWOT – аналіз ТОВ «Домінік Ко».

Таблиця 2.2

SWOT – аналіз ТОВ «Домінік Ко»

Зовнішнє середовище	
Можливості	Загрози
1. Розширення національного ринку збуту 2. Впровадження інноваційних та енергоефективних технологій виробництва 3. Розширення продуктової лінійки за рахунок розробки та впровадження нових видів кондитерських виробів 4. Використання сприятливих умов для експорту продукції (ринки ЄС) 5. Автоматизація систем обліку та логістики 6. Залучення державної інформаційної та фінансової підтримки, програм для розвитку вітчизняної харчової промисловості	1. Військові дії в Україні 2. Нестабільність економічної ситуації в країні 3. Зростання конкуренції на ринку кондитерських виробів 4. Падіння платоспроможності потенційних споживачів 5. Залежність виробництва від імпортованих інгредієнтів (какао, кава)
Внутрішнє середовище	
Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Тривала присутність на вітчизняному ринку 2. Довіра споживачів і партнерів 3. Висока якість продукції, сертифікована продукція 4. Асортимент продукції, що задовольняє різноманітні потреби споживачів 5. Розвинена партнерська мережа 6. Встановлені зв'язки з іноземними компаніями для співпраці 7. Дистрибуторська діяльність в Україні 8. Наявність високопрофесійного персоналу	1. Технічний знос основного обладнання (лінії шоколаду) 2. Неєфективне управління 3. Логістичні ризики 4. Вразливість до зовнішніх чинників

SWOT-аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища ТОВ «Домінік Ко» показав, що сильні сторони товариства базуються на його операційній стійкості та досвіді діяльності на кондитерському ринку.

Загрози носять переважно макроекономічний та конкурентний характер.

Особливо перспективними є можливості виходу на ринки ЄС та використання державної підтримки галузі.

ТОВ «Домінік Ко» має міцну внутрішню основу, таку як досвід, якість, для використання ринкових можливостей. Однак реалізація потенціалу стримується внутрішніми слабкими моментами у діяльності та значними зовнішніми загрозами.

Проаналізуємо діяльність товариства. У табл. 2.3 проаналізовано показники ефективності використання ресурсів і витрат.

Таблиця 2.3

Показники ефективності використання ресурсів та витрат
ТОВ «Домінік Ко» за 2022-2024 рр.

Показники	Роки			Відхилення 2024 р. від 2022 р., (+,-)
	2022	2023	2024	
Коефіцієнт обіговості оборотних засобів, об.	2,20	2,12	1,98	-0,22
Середній період обороту оборотних засобів, днів	164	170	182	+18
Коефіцієнт обіговості активів (капіталовіддача)	0,27	0,23	0,27	-
Коефіцієнт зносу основних засобів на кінець року	0,64	0,69	0,74	+0,1
Фондовіддача	4,01	5,28	6,97	+2,96

Коефіцієнт обіговості оборотних засобів показує швидкість, з якою оборотні активи перетворюються на дохід.

У товаристві у 2022 році оборотні активи робили 2,2 обороти, а у 2024 році 1,98, тобто кошти затримуються в активах на довший термін, тобто ситуація свідчить про погіршення ефективності управління оборотними активами.

Середній період обороту оборотних засобів показує збільшення тривалості одного обороту з 164 до 182 днів, тобто на 18 днів більше товариство чекає на отримання доходу від реалізації продукції.

Коефіцієнт зносу основних засобів показує фізичний та моральний знос активів товариства. У 2022 році він становив 0,64, а у 2024 році зріс до 0,74. Такі значенні показників свідчать, що у 2024 році знос основних засобів становив 74%, тобто активи уже дуже зношені.

Фондовіддача показує скільки доходу припадає на кожну одиницю вартості основних засобів. У товаристві «Домінік Ко» даний показник збільшився на 2,96 та у 2024 році становив 6,97, тобто кожна гривня вартості основних засобів приносила майже 7 грн. доходу.

Отже, ТОВ «Домінік Ко» демонструє здатність отримувати високу віддачу від свого застарілого обладнання, однак це досягається за рахунок уповільнення обігу оборотних засобів і без суттєвого оновлення виробничої бази.

Фінансові результати діяльності товариства наведено у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Фінансові результати діяльності ТОВ «Домінік Ко»
за 2022-2024 рр., тис. грн.

Показники	Роки			Відхилення 2024 р. від 2022 р., (+,-)
	2022	2023	2024	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	638511	735277	837760	+199249
Валовий прибуток	122691	114315	147148	+24457
Прибуток від операційної діяльності	65720	23120	60038	-5682
Прибуток до оподаткування	65821	27097	63926	-1895
Чистий прибуток	53749	19398	52399	-1350

У 2022-2024 рр. можна спостерігати збільшення чистого доходу товариства майже на 200 млн. грн., що пов'язано із збільшенням обсягів реалізації кондитерської продукції.

Сума валового прибутку у 2024 р. порівняно з 2022 р. збільшилась на 24,5 млн. грн.

Прибуток від операційної діяльності за 2022-2024 рр. зменшився на 5,7 млн. грн. та становив у 2024 році 60,0 млн. грн., на що вплинуло збільшення адміністративних витрат та витрат на збут.

Результатом діяльності товариства у 2022-2024 рр. був чистий прибуток, величина якого зменшилась на 1,4 млн. грн.

Розглянемо рентабельність діяльності досліджуваного товариства (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Показники рентабельності ТОВ «Домінік Ко»
у 2022-2024 рр., %

Показники	Роки			Відхилення 2024 р. від 2022 р., (+,-)
	2022	2023	2024	
Рентабельність сукупного капіталу	14,55	5,56	11,73	-2,82
Рентабельність власного капіталу	12,87	4,27	10,69	-2,18
Рентабельність продукції	10,73	3,15	7,48	-3,25

Всі показники рентабельності зменшились за досліджуваний період.

Рентабельність сукупного капіталу показує, наскільки ефективно підприємство використовує всі наявні фінансові ресурси для отримання прибутку. Вона дозволяє оцінити загальну прибутковість підприємства з позиції всіх інвесторів – як власників, так і кредиторів.

Рентабельність сукупного капіталу ТОВ «Домінік Ко» зменшилась з 14,55 у 2022 році до 11,73% у 2024 році. Значення свідчать, що кожна гривня у 2022 році, вкладена в активи приносила 14,6 коп. прибутку, тоді як у 2024 році лише 12 коп.

Рентабельність власного капіталу ТОВ «Домінік Ко» також зменшилась., тобто кожна гривня власних коштів принесла у 2022 році 12 грн. 87 коп. чистого прибутку, а у 2024 році цей показник зменшився до 10 грн. 69 коп., тобто відбулось зниження ефективності використання власних коштів.

Показник рентабельності продукції свідчить про те, що у 2022 році від реалізованої продукції приносила підприємству в середньому близько 11 коп. прибутку. Натомість у 2024 році цей показник знизився до 8 копійок, що вказує на погіршення ефективності основної діяльності та зменшення прибутковості реалізованої продукції.

Рентабельність продукції – це основний показник ефективності роботи товариства, який зменшився за звітний період та сягнув 7,5% у 2024 році. Тобто у 2024 році 1 грн. доходу принесла товариству 7 грн. 50 коп. прибутку.

Отже, ТОВ «Домінік Ко» є відомим виробничим комплексом. Аналіз діяльності показав, що ТОВ «Домінік Ко» є прибутковим та ефективним у використанні основних засобів підприємством ТОВ «Домінік Ко» має стійкі позиції на ринку завдяки ефективній виробничій діяльності.

2.2. Аналіз грошових потоків підприємства

Аналіз грошових коштів дозволяє оцінити здатність ТОВ «Домінік Ко» своєчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями, виявляти джерела надходження ресурсів та напрями їх використання.

Дослідження грошових потоків ТОВ «Домінік Ко» необхідно розпочати з оцінки загальної динаміки наявних коштів підприємства у 2022-2024 рр. (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Грошові кошти ТОВ «Домінік Ко» у 2022-2024 рр., тис. грн.

Показники	Роки			Відхилення 2024 р. від 2022 р., (+,-)
	2022	2023	2024	
Залишок коштів на початок року	41018	125218	164153	+123135
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	15687	7247	7028	-8659
Залишок коштів на кінець року	125218	164153	239908	+114690

З даних табл. 2.6 можна спостерігати значне і постійне збільшення залишків грошових коштів на кінець кожного року. Загальне відхилення за три роки становить майже 115 млн. грн., що вказує на ефективне управління ліквідністю та наявність достатнього обсягу вільних коштів для забезпечення операційної діяльності та покриття зобов'язань.

Присутність впливу зміни валютних курсів на залишок коштів вказує на наявність валютних операцій товариства. Вплив зміни курсів зменшився за 2022-2024 рр. на 8,7 млн. грн.

Отже, ТОВ «Домінік Ко» не тільки підтримує достатній рівень грошових коштів, але й систематично нарощує їх обсяг, що забезпечує його стійкість в умовах економічної невизначеності та дозволяє реалізовувати інвестиційні проекти.

Графічне відображення залишків коштів досліджуваного товариства представлено на рис.2.2.

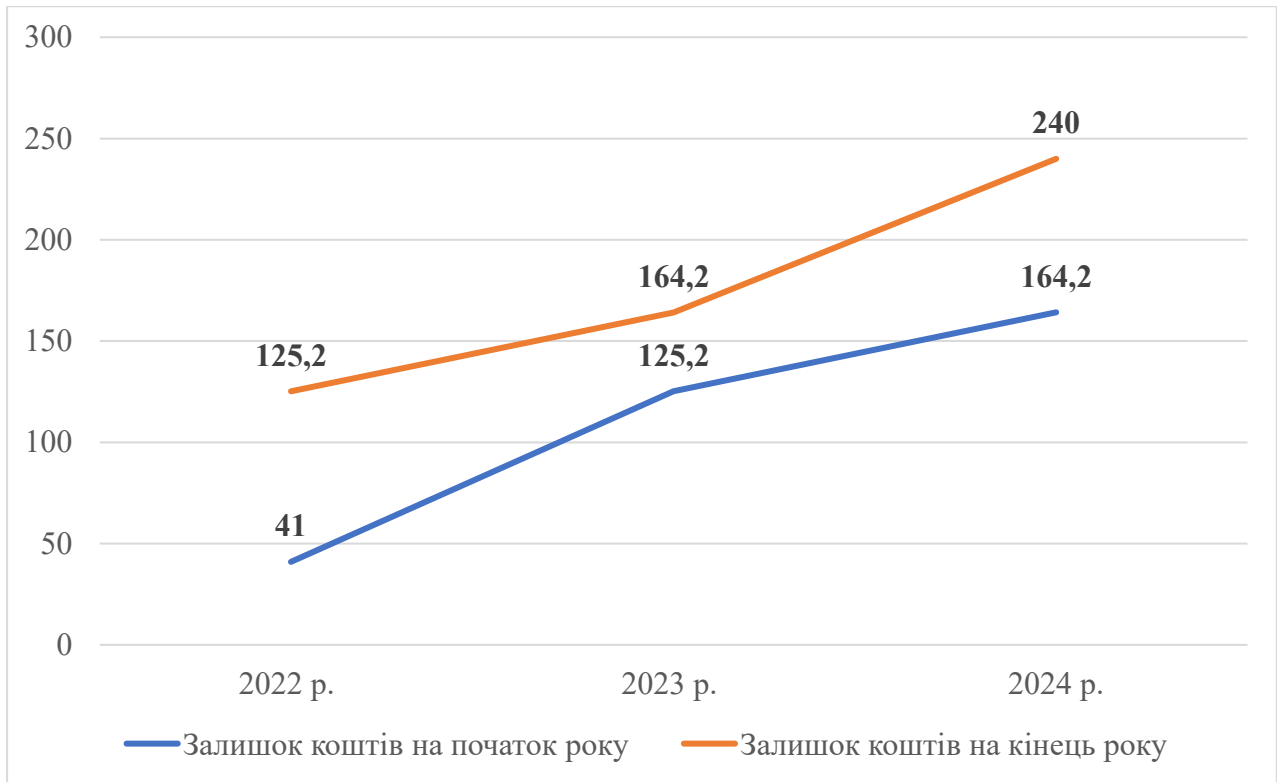

Рис.2.1. Грошові кошти ТОВ «Домінік Ко» у 2022-2024 рр., тис. грн.

Рис.2.1 свідчить про значне зростання залишків грошових коштів на рахунках ТОВ «Домінік Ко», що показує ефективне управління грошовими потоками, високий рівень платоспроможності та формування достатнього запасу для покриття поточних зобов'язань.

Ефективність управління грошовими потоками від операційної діяльності є критичним фактором стабільності товариства.

Операційна діяльність є основним джерелом формування грошових потоків підприємства, що безпосередньо впливає на його ліквідність та платоспроможність. Детальний аналіз надходжень та витрат має вирішальне значення для ідентифікації внутрішніх резервів, оцінки здатності ТОВ «Домінік Ко» покривати поточні зобов'язання та забезпечувати фінансування подальшого розвитку.

У табл. 2.7 представлено основні види надходжень товариства від операційної діяльності.

Таблиця 2.7

Надходження коштів в результаті операційної діяльності

ТОВ «Домінік Ко» за 2022-2024 рр., тис. грн.

Показники	Роки			Відхилення 2024 р. від 2022 р., (+,-)
	2022	2023	2024	
Надходження від реалізації продукції	783527	838927	953674	+170147
Повернення податків і зборів	6239	4540	13174	+6935
Надходження авансів від покупців і замовників	64	-	832	+768
Надходження від повернення авансів	2912	341	2313	-599
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	135	71	12	-123
Надходження від операційної оренди	125	183	225	+100
Інші надходження	6381	7255	6022	-359
Витрачання на оплату товарів (робіт, послуг)	499816	571435	624820	+125004
Витрачання на оплату праці	57641	76773	86539	+28898
Витрачання на оплату відрахувань на соціальні заходи	15649	20469	23060	+7411
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	5745	8605	11765	+6020
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	9698	722	310	-9388
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	15306	20347	22943	+7637
Витрачання на оплату авансів	5447	5618	3026	-2421
Витрачання на оплату повернення авансів	434	25	5	-429
Інші витрачання	113960	109091	124239	+10279
Чистий рух коштів від операційної діяльності	75687	38232	79545	+3858

Як свідчать дані табл. 2.7, ТОВ «Домінік Ко» веде ефективну операційну діяльність. Чистий грошовий потік від операційної діяльності залишався позитивним у 2022-2024 рр. Грошовий потік у 2024 році збільшився більш ніж удвічі у порівнянні з даними 2023 року, та майже на 4 млн. грн. у порівнянні з даними 2022 року.

Основним джерелом надходжень є реалізація продукції, обсяг якої стабільно зростає та за досліджуваний період збільшився на 170 млн. грн., що

підтверджує стійкий попит та ефективну ринкову позицію товариства.

ТОВ «Домінік Ко» також демонструє збалансований підхід до витрачання коштів. Найбільша частина витрат припадає на оплату товарів (робіт, послуг), при цьому спостерігається прогнозоване зростання витрат на оплату праці та соціальні відрахування, що пов'язано зі збільшенням середньої заробітної плати.

Важливим позитивним моментом є скорочення майже на 10 млн. грн. витрат з ПДВ.

Загалом, результати операційної діяльності підтверджують високий рівень ліквідності для покриття поточних зобов'язань та фінансування подальшого розвитку.

ТОВ «Домінік Ко» провадить також інвестиційну діяльність. У звіті показано використання ресурсів на придбання необоротних активів, здійснення капітальних інвестицій та інші інвестиційні операції.

Рух коштів в результаті інвестиційної діяльності досліджуваного товариства наведено в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Рух коштів в результаті інвестиційної діяльності ТОВ «Домінік Ко»
за 2022-2024 рр., тис. грн.

Показники	Роки			Відхилення 2024 р. від 2022 р., (+,-)
	2022	2023	2024	
Надходження від реалізації необоротних активів	464	569	-	-464
Витрачання на придбання необоротних активів	7638	7113	10818	3180
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-7174	-6544	-10818	-3644

Основним напрямом інвестиційної діяльності товариства є витрачання коштів на придбання необоротних активів. Сума цих витрат зросла з 7,6 млн. грн. у 2022 році до 10,8 млн. грн. у 2024 році, що показує постійне оновлення матеріально-технічної бази ТОВ «Домінік Ко».

У 2022 та 2023 роках спостерігалися надходження від реалізації

необоротних активів на суму 464 тис. грн та 569 тис. грн відповідно, що було пов'язано з реалізацією застарілого обладнання. У 2024 році таких надходжень не було.

Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності у 2022-2024 рр. був від'ємним, що є типовою ситуацією для підприємств, які розвиваються. Від'ємне значення свідчить про те, що товариство інвестує більше коштів у власні необоротні активи ніж отримує від їх продажу.

Значення чистого руху коштів у 2024 році у розмірі 10,8 млн. грн. є найбільшим за три роки, що підтверджує інтенсифікацію інвестиційної діяльності.

ТОВ «Домінік Ко» проводить активну інвестиційну політику, спрямовану на розвиток та оновлення основних засобів.

Оцінка діяльності товариства неможлива без комплексного аналізу чистого руху грошових коштів за всіма видами діяльності. У табл.2.2 узагальнено результати всіх видів діяльності «Домінік Ко» за 2022-2024 рр.

Таблиця 2.9

Чистий рух коштів ТОВ «Домінік Ко» у 2022-2024 рр., тис. грн.

Показники	Роки			Відхилення 2024 р. від 2022 р., (+,-)
	2022	2023	2024	
Чистий рух коштів від операційної діяльності	75687	38232	79545	+3858
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-7174	-6544	-10818	-3644
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	–	–	–	–
Чистий рух коштів за звітний період	68513	31688	68727	+214

Аналіз табл.2.9 показує позитивний чистий рух грошових коштів за звітний період, що підтверджує ефективне управління грошовими потоками підприємства.

Основним джерелом надходження коштів, як уже зазначалось була операційна діяльність, яка забезпечувала достатній обсяг ліквідності для покриття інвестиційних витрат та формування значного позитивного залишку на

кінець року.

У результаті інвестиційної діяльності кошти споживаються, що Інвестиційна діяльність товариства традиційно «споживає» кошти, що підтверджується постійним їх відтоком. Зокрема, у 2024 році чистий відтік інвестиційної діяльності ТОВ «Домінік Ко» зріс до 10,8 млн. грн., що показує активне фінансування модернізації виробничих потужностей та розвитку необоротних активів.

Таким чином, відтік коштів від інвестиційної діяльності не слід розглядати як негативний фактор, а навпаки, як позитивний індикатор довгострокових стратегічних планів товариства.

Відсутність руху коштів від фінансової діяльності у поєднанні з потужним позитивним операційним потоком вказує на високий рівень фінансової автономії та стійкості ТОВ «Домінік Ко».

Наочно рух коштів досліджуваного товариства від операційної та інвестиційної діяльності наведено на рис. 2.2.

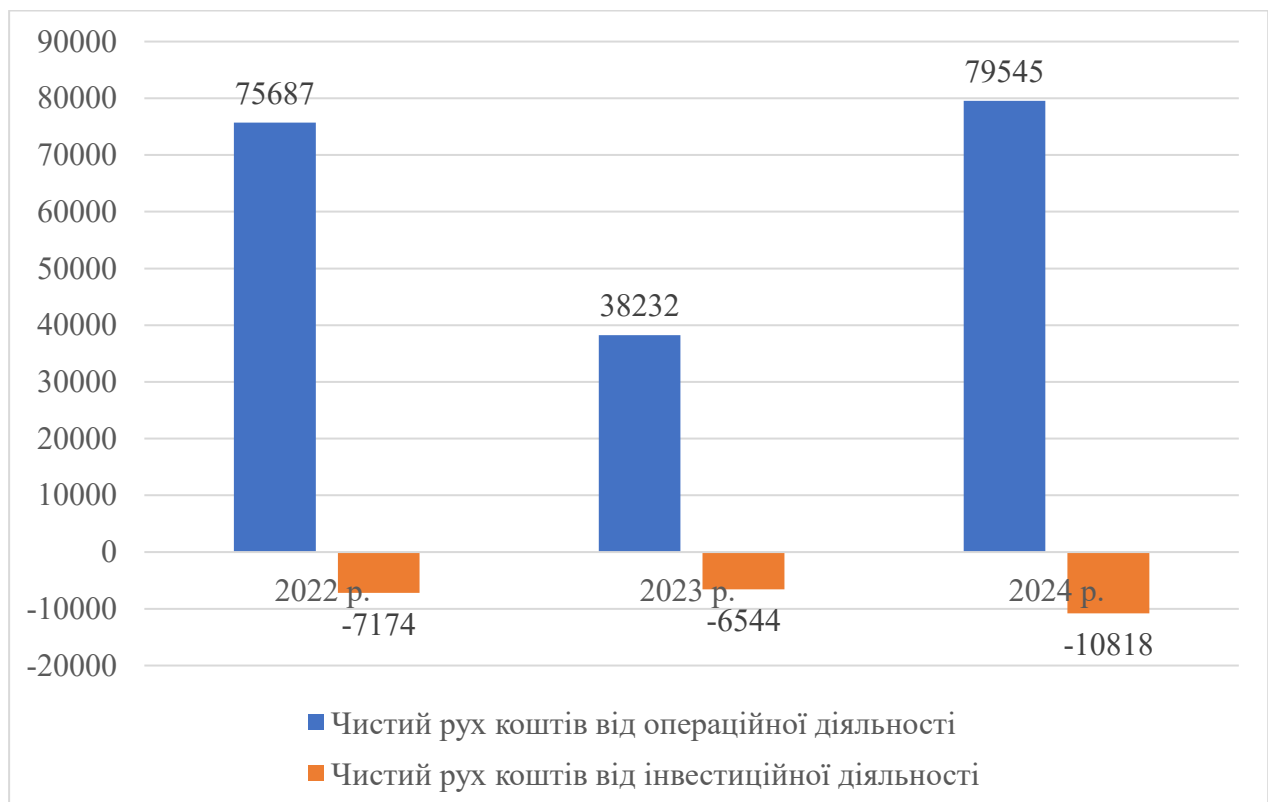

Рис. 2.2. Чистий рух коштів ТОВ «Домінік Ко» у 2022-2024 рр., тис. грн.

Отже, операційна діяльність є основним джерелом надходження грошових коштів ТОВ «Домінік Ко», а інвестиційна діяльність спрямована на оновлення та розвиток матеріально-технічної бази товариства.

2.3. Оцінка ефективності управління грошовими потоками підприємства

Аналіз ефективності використання грошових коштів здійснюється на основі коефіцієнтів грошових потоків, що дозволяють оцінити достатність грошових коштів для забезпечення різних напрямів діяльності підприємства: операційної, інвестиційної та фінансової. Такі показники відображають здатність підприємства генерувати кошти, необхідні для підтримання поточної діяльності, реалізації інвестиційних проєктів і виконання зобов'язань за кредитами чи позиками. Конкретний набір коефіцієнтів і методику їх розрахунку підприємство обирає самостійно, виходячи з аналітичних потреб і цілей оцінки фінансового стану.

Для оцінки динаміки та ефективності використання грошових потоків застосовують показник співвідношення чистого потоку коштів від операційної діяльності до середньої вартості активів. Він розраховується за формулою:

$$\text{ПГКА} = \text{ЧПГКО} / \text{СВА}, \quad (2.1)$$

де ПГКА – показник грошового потоку на загальну суму активів;

ЧПГКО – чистий потік грошових коштів від операційної діяльності;

СВА – середня вартість активів.

Під час проведення аналізу цей індикатор оцінюється в динаміці, а також шляхом порівняння з показниками рентабельності загальних активів (ROA), аналогічними даними конкурентів або загальноприйнятими нормативними значеннями. Якщо співвідношення потоку грошових коштів до середньорічної суми активів стабільно перевищує рентабельність активів, це свідчить про високу якість прибутку підприємства. Така ситуація вказує на те, що більша

частина прибутку була фактично отримана у грошовій формі, а не у формі бухгалтерських нарахувань (наприклад, через збільшення дебіторської заборгованості).

Для оцінки якості грошового потоку від операційної діяльності використовується показник відношення чистого потоку грошових коштів до обсягу продажів (ОП):

$$\text{ЧГПОП} = \text{ЧПГКО} / \text{ОП} \quad (2.2)$$

де ЧГПОП – відношення чистого операційного грошового потоку до обсягу продажів;

ЧПГКО – чистий потік грошових коштів від операційної діяльності;

ОП – обсяг продажів (чистий дохід від реалізації).

Для визначення цього показника у знаменнику формули (2.2) застосовують суму чистого доходу від реалізації продукції, згідно з даними Звіту про фінансові результати (форма № 2).

Визначений у такий спосіб показник порівнюють із відношенням операційного прибутку до чистого обсягу продажів, тобто з показником рентабельності продажів за операційним прибутком. Суттєві відхилення між цими індикаторами можуть свідчити про можливі неточності в бухгалтерських розрахунках або особливостях облікової політики, що потребує детального аналізу їх першопричин.

Для оцінки здатності підприємства фінансувати свій розвиток за рахунок внутрішніх джерел використовується коефіцієнт грошового покриття зростання (ГПЗ). Він обчислюється як відношення чистого грошового потоку від операційної діяльності до суми коштів, витрачених на придбання основних засобів:

$$\text{ГПЗ} = \text{ЧПГКО} / \text{ПОЗ}. \quad (2.3)$$

де ЧПГКО – чистий грошовий потік від операційної діяльності;

ПОЗ – кошти, витрачені на придбання основних засобів.

Значення цього показника в ідеалі має перевищувати одиницю (ГПЗ > 1).

Низький показник (менше за 1) свідчить про недостатнє забезпечення збільшення активів власними коштами від основної діяльності та вказує на потребу в додатковому дослідженні альтернативних джерел фінансування інвестиційної діяльності.

Перспективи підприємства уникнути банкрутства в майбутньому характеризує коефіцієнт грошового покриття довгострокової заборгованості:

$$\text{КГПЗ} = \text{ЧПГКО} / \text{ДЗ}, \quad (2.4)$$

де КГПЗ – коефіцієнт грошового покриття довгострокової заборгованості;

ЧПГКО – чистий потік грошових коштів від операційної діяльності;

ДЗ – довгострокові фінансові зобов'язання.

Динаміка зазначеного показника у бік зменшення показує зростання загрози банкрутства підприємства в майбутньому.

Визначимо перелічені показники за даними фінансової звітності досліджуваного підприємства. Отримані результати розрахунків наведемо у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Відносні показники характеристики грошових потоків ТОВ «Домінік Ко»
у 2022-2024 рр., тис. грн.

Показники	Роки			Відхилення 2024 р. від 2022 р., (+,-)
	2022	2023	2024	
Відношення чистого грошового потоку від операційної діяльності до загальної суми активів	0,17	0,08	0,15	-0,02
Рентабельність загальних активів за операційним прибутком	0,15	0,05	0,11	-0,04
Відношення чистого грошового потоку від операційної діяльності до обсягу продаж	0,12	0,05	0,09	-0,03
Рентабельність продаж за операційним прибутком	0,10	0,03	0,07	-0,03
Грошове покриття зростання	9,91	5,37	7,35	-2,56
Грошове покриття довгострокової заборгованості	-	-	-	-

Як видно з даних табл. 2.10, співвідношення чистого грошового потоку від операційної діяльності до загальної суми активів товариства перевищує рентабельність активів за операційним прибутком, що показує високу якість отриманого ТОВ «Домінік Ко» прибутку. Така ситуація підтверджує, що лєвова частка прибутку надійшла на рахунки товариства у вигляді реальних грошових коштів, а не залишилася лише на папері у формі бухгалтерських нарахувань.

Так, співвідношення чистого грошового потоку від операційної діяльності до загальної суми активів у 2022 році становило 0,17, тоді як рентабельність активів за операційним прибутком становила 0,15. Аналогічна ситуація спостерігалася у 2023 та 2024 роках, співвідношення становило відповідно 0,08 проти 0,05 та 0,15 проти 0,11.

Отримані результати підтверджують високу якість прибутку, оскільки грошовий потік стабільно перевищує бухгалтерський прибуток, однак їх абсолютне значення не достатньо високе, та не забезпечує фінансування розширеного відтворення за рахунок виключно власних надходжень.

Показник відношення чистого операційного потоку до обсягу продажів, який визначає якість грошового потоку, у 2022-2024 рр. також перевищував показники рентабельності продажів за операційним прибутком. У 2024 році таке співвідношення становило 0,09 до 0,07.

Показник грошового покриття зростання вказує на те, що товариство мало чистий грошовий потік від операційної діяльності більший, ніж фактично було витрачено коштів на придбання основних засобів.

Таким чином, ТОВ «Домінік Ко» мало можливість за рахунок грошових надходжень від операційної діяльності не лише фінансувати поточні виробничі потреби, а й інвестувати власні кошти у придбання основних засобів, покривати інші операційні та фінансові витрати.

Оскільки довгострокової заборгованості товариство не мало, показник грошового покриття довгострокової заборгованості не розраховувався.

Отже, проведені розрахунки основних показників ефективності показників підтверджують високу якість грошових потоків ТОВ «Домінік Ко». Стійке

перевищення грошового потоку над прибутком свідчить про те, що товариство отримує реальні кошти, а не лише відображає доходи на папері, що забезпечує достатній рівень ліквідності та можливість фінансувати як поточні операційні потреби, так і інвестиційну діяльність за рахунок внутрішніх джерел.

У розділі розглянуто організаційно-економічну характеристику ТОВ «Домінік Ко», проаналізовано грошові потоки підприємства та оцінено ефективність управління грошовими потоками ТОВ «Домінік Ко».

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Проблемні аспекти управління грошовими потоками

ТОВ «Домінік Ко» має стійкі позиції на ринку завдяки ефективній виробничій діяльності, але потребує негайної уваги до модернізації основних фондів, оптимізації управління оборотними коштами для забезпечення стабільного розвитку та мінімізації фінансових ризиків.

У 2 розділі роботи проаналізовано діяльність ТОВ «Домінік Ко», та виділено низку проблемних аспектів, які, незважаючи на загальну прибутковість товариства, потребують вирішення для забезпечення його сталого розвитку.

Саме тому що, неефективність в одних сферах трансформується у фінансові проблеми та проблеми з управління грошима.

Основною проблемою є негативна динаміка показників оборотності. Зниження коефіцієнта обіговості з 2,20 до 1,98 та збільшення середнього періоду обороту зі 164 до 182 днів свідчить про уповільнення повернення коштів, вкладених у виробництво та реалізацію, що призводить до «заморожування» капіталу в запасах чи дебіторській заборгованості і знижує ліквідність товариства.

Ситуація створює загрозу виникнення касових розривів (коли грошей не вистачає на поточні платежі, не дивлячись на наявність прибутку), що може вимагати залучення дорогого короткострокового фінансування.

Високий коефіцієнт зносу основних засобів на рівні 74% є важливим проблемним аспектом. Хоча ТОВ «Домінік Ко» досягає високої фондівіддачі за рахунок інтенсивного використання обладнання, це створює значні ризики:

- збільшення ймовірності поломок та простоїв виробництва;
- зростання витрат на обслуговування та ремонт;
- втрата конкурентоспроможності через використання застарілих

технологій.

Великий відсоток зносу генерує ризик непередбачуваних, аварійних зупинок виробництва та поломок, що спричиняє незаплановані відтоки грошових коштів на термінові ремонти (збільшення витрат) та зменшення надходжень через простої та недовиконання замовлень. В довгостроковій перспективі це вимагатиме великих одноразових капітальних інвестицій на повну заміну обладнання.

Наявність значного залишку коштів на кінець року у розмірі 240 млн. грн. при одночасно високій інфляції свідчить про неефективне управління вільним капіталом. Гроші, які не працюють, втрачають свою реальну вартість. Проблема полягає у відсутності чіткої інвестиційної стратегії щодо використання цього профіциту.

Кошти могли б бути інвестовані в ліквідні фінансові інструменти (депозити) або використані для модернізації виробництва, що генерувало б додаткові вхідні грошові потоки.

Аналіз виявив, що діяльність ТОВ «Домінік Ко» чутлива до макроекономічних загроз:

- коливання цін на сировину (какао, цукор);
- зниження платоспроможності споживачів;
- загальна економічна нестабільність.

Зовнішні фактори можуть швидко перетворити позитивний грошовий потік на дефіцитний, якщо вчасно не вжити заходів.

Для систематизації проблемних аспектів управління грошовими потоками у ТОВ «Домінік Ко» сформовано табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Систематизація проблемних аспектів управління грошовими потоками
ТОВ «Домінік Ко»

Проблеми управління	Показники	Вплив на грошові потоки
Неефективність управління оборотним капіталом	Зниження коефіцієнту обіговості з 2,20 до 1,98. зростання період	Уповільнення повернення коштів; "заморожування" капіталу в запасах/дебіторці;

	уобороту зі 164 до 182 днів	ризик виникнення касових розривів.
Високий рівень зносу основних засобів	Коефіцієнт зносу 74%	Зростання операційних витрат на ремонт; ризик простоїв виробництва (зменшення надходжень); потреба у великих разових капітальних витратах
Неоптимальне використання фінансових ресурсів	Залишок коштів на кінець 2024 р. – 240 млн. грн.	Втрата реальної вартості капіталу через інфляцію; втрата потенційного інвестиційного доходу (недоотриманий прибуток)
Недостатня стійкість до зовнішніх ризиків	Зовнішні загрози: коливання цін на сировину, зниження платоспроможності споживачів	Непередбачувані відтоки коштів (зростання витрат); зменшення надходжень від реалізації продукції; ускладнення прогнозування ЧГП

Таким чином, успішне управління грошовими потоками в ТОВ «Домінік Ко» вимагає активних дій щодо вирішення виявлених внутрішніх проблем та мінімізації зовнішніх ризиків.

Окрім зазначених на підприємстві проблем, виникають інші різні проблемні аспекти.

Керівництво не розділяє грошові потоки на три основні види: операційний (від основної діяльності), фінансовий (кредити, інвестиції, дивіденди) та інвестиційний (купівля/продаж активів). Всі надходження та витрати розглядаються як єдиний потік.

Все це унеможлиблює розуміння, яка діяльність є джерелом прибутку, а яка – збитковою. Наприклад, позитивний загальний грошовий потік може бути досягнутий не завдяки ефективним продажам, а за рахунок залучення нового кредиту. Підприємство може фінансувати інвестиції не з вільного операційного потоку, а з позикових коштів, що збільшує боргове навантаження.

Управління грошовими потоками здійснюється вручну, за допомогою застарілих таблиць Excel або без інтегрованих систем, що призводить до низької точності та оперативної затримки.

Ситуація значно ускладнює своєчасне прогнозування, виявлення касових

розривів та аналіз фінансового стану.

У кризових умовах, коли рішення потрібно ухвалювати швидко, відсутність актуальних даних в режимі реального часу призводить до втрати контролю над фінансами, неефективного використання ресурсів та неможливості оперативно реагувати на загрози.

Недотримання гнучкості планування грошових потоків є однією з проблем управління фінансами, особливо в умовах сучасної економічної турбулентності та кризових явищ. Суть цього проблемного аспекту полягає у використанні жорстких, статичних моделей бюджетування, які не передбачають можливості швидкого коригування планових показників у відповідь на динамічні зміни зовнішнього та внутрішнього середовища.

Використання негнучкого підходу до планування призводить до того, що фінансові плани швидко втрачають свою актуальність. В умовах кризи, коли ринкова кон'юнктура (ціни на сировину, попит, логістичні ланцюжки) може змінюватися щодня, фінансовий план, складений на початку року, вже через місяць може не відповідати реальному стану справ, що унеможливорює оперативне ухвалення адекватних управлінських рішень, що підвищує ризик виникнення непередбачуваних касових розривів.

Наслідком відсутності гнучкості є також неефективний розподіл ресурсів. Підприємство може бути «прив'язане» до запланованих видатків на менш пріоритетні напрямки, тоді як критичні сфери (наприклад, терміновий ремонт обладнання або закупівля дефіцитної сировини) залишаються недофінансованими, що знижує здатність підприємства до адаптації та оперативного реагування на загрози, що в кінцевому підсумку негативно впливає на загальний чистий грошовий потік і фінансову стійкість.

На підприємстві не існує стандартного, послідовного алгоритму складання фінансових планів та бюджетів, що призводить до ситуації, коли плани не узгоджені між собою або є необґрунтованими.

Такий підхід робить прогнози неточними, ускладнює контроль за виконанням бюджету та звітність. Керівництво не має надійних орієнтирів для

ухвалення рішень, що підвищує ризики неефективного використання коштів.

Підприємство не вміє ефективно управляти ризиками, пов'язаними з експортом/імпортом: валютними коливаннями, логістичними проблемами, затримками платежів від іноземних партнерів.

Ситуація може призвести до значних фінансових втрат, оскільки валютні ризики можуть «з'їсти» всю прибутковість. Неефективна логістика та митне оформлення можуть «заморожувати» кошти в обігу на довший період, що негативно впливає на ліквідність.

Недотримання пропорцій розподілу грошових коштів для здійснення підприємством реальних та фінансових інвестицій є серйозним проблемним аспектом управління грошовими потоками, який може мати негативні наслідки для стабільності та розвитку підприємства. Суть проблеми полягає у відсутності чіткої інвестиційної політики та стратегії використання наявних фінансових ресурсів, що призводить до неефективного їх розміщення між різними видами інвестицій.

Одним із проявів цієї проблеми є ситуація, коли підприємство, має значну потребу в оновленні основних фондів, спрямовує всі або більшу частину вільних коштів на фінансові інвестиції (придбання цінних паперів, розміщення коштів на депозитах на тривалий термін) або ж, навпаки, вкладає кошти в неліквідні реальні інвестиції (нове будівництво, купівля землі) без урахування поточних виробничих потреб, що створює ризик втрати конкурентоспроможності та збільшує операційні ризики через використання застарілого обладнання.

Іншим аспектом є втрата потенційного доходу. Якщо підприємство має значний залишок коштів на поточному рахунку, не інвестує їх ні в реальні, ні в фінансові активи (як у випадку із залишком 240 млн. грн. у ТОВ «Домінік Ко»), воно втрачає можливість отримання додаткового прибутку та не захищає капітал від інфляції, що свідчить про нераціональний розподіл грошових потоків і, як наслідок, зниження загальної ефективності управління фінансами підприємства.

Нераціональне встановлення інтервалів та методів планування є фундаментальною проблемою в системі управління грошовими потоками, яка

лежить в основі багатьох інших фінансових труднощів. Суть цього аспекту полягає у виборі неадекватного періоду планування (інтервалу) та використанні застарілих або нерелевантних методів прогнозування, які не відповідають специфіці діяльності підприємства та поточному економічному середовищу.

Одним із проявів цієї проблеми є планування лише на довгострокову перспективу (рік або більше) без деталізації на короткострокові періоди (місяць, тиждень). Такий підхід унеможлиблює контроль за щоденною ліквідністю та оперативне виявлення потенційних касових розривів. Підприємство може мати прибутковий річний план, але зіткнутися з неплатоспроможністю в конкретному місяці через нерівномірність надходжень і платежів.

Ще одним аспектом є використання нераціональних методів прогнозування. Наприклад, застосування простих методів екстраполяції (якщо надходження минулого року зросли на 10%, то і в наступному році зростуть на 10%) без урахування сезонності, ринкових трендів чи кризових факторів, що призводить до формування необґрунтованих, відірваних від реальності фінансових планів, що підриває довіру до системи планування та ускладнює ухвалення ефективних управлінських рішень.

Помилки, неточності або затримки в обліку фінансових операцій є фундаментальним проблемним аспектом, який підриває всю систему управління грошовими потоками підприємства. Суть проблеми полягає у формуванні недостовірної або застарілої фінансової інформації, що робить неможливим ухвалення адекватних та обґрунтованих управлінських рішень.

Основний наслідок цієї проблеми – спотворення реальної картини фінансового стану підприємства. Керівництво, спираючись на помилкові дані, може приймати хибні стратегічні рішення. Наприклад, коли вважають, що на рахунках є достатньо коштів, може бути ухвалено рішення про здійснення великих витрат або інвестицій, тоді як насправді підприємство перебуває на межі касового розриву. І навпаки, заниження прибутку через облікові помилки може призвести до відмови від перспективних проєктів розвитку.

Крім того, затримки в обліку нівелюють цінність оперативної інформації.

Управління грошовими потоками вимагає актуальних даних у режимі реального часу, особливо в кризових умовах. Якщо інформація про надходження коштів або здійснені платежі з'являється в системі із затримкою в кілька днів або тижнів, фінансовий менеджер втрачає можливість своєчасно реагувати на зміни, що значно підвищує ризик виникнення неплатоспроможності.

Таким чином, для забезпечення стабільного функціонування та розвитку ТОВ «Домінік Ко» необхідно впровадити комплекс заходів, спрямованих на вирішення проблемних аспектів.

3.2. Підвищення ефективності управління грошовими потоками на підприємстві

Для підвищення ефективності управління грошовими потоками доцільно використовувати прогнозні таблиці надходжень і витрат.

Прогноз базується на аналізі фактичних даних про надходження та витрати грошових коштів за 2022-2024 рр.

У табл. 3.2 наведено надходження та витрати від операційної та інвестиційної діяльності товариства.

Таблиця 3.2

Надходження та витрати грошових коштів ТОВ «Домінік Ко»
у 2022-2024 рр., тис. грн.

Показники	Роки			Відхилення 2024 р. від 2022 р., (+,-)
	2022	2023	2024	
Операційна діяльність:				
надходження	799393	851317	976252	+176859
витрати	723696	813085	896707	+173011
Інвестиційна діяльність:				
надходження	464	569	-	-464
витрати	7638	7113	10818	+3180
Всього надходжень				
надходжень	799847	851886	976252	+176405
витрат	731334	820198	907525	+176191

Чистий грошовий потік (ЧГП) визначається як різниця між загальною сумою надходжень грошових коштів та загальною сумою їх витрат за певний період.

Позитивне значення ЧГП свідчить про профіцит коштів, тобто у ТОВ «Домінік Ко» можна спостерігати профіцит, окрім надходжень від інвестиційної діяльності.

Для прогнозування майбутніх показників використовується метод розрахунку середнього річного темпу зростання.

$$\text{Темп}_{\text{надходжень}} = \sqrt[2]{\frac{976252}{799847}} - 1 = 0,105 \text{ або } 10,47\%$$

$$\text{Темп}_{\text{витрат}} = \sqrt[2]{\frac{907525}{731334}} - 1 = 0,114 \text{ або } 11,40\%$$

Середній темп зростання витрат є вищим, ніж темп зростання надходжень, що потребує увагу з боку підприємства.

На основі середніх темпів зростання здійснено прогноз абсолютних сум надходжень та витрат ТОВ «Домінік Ко» на 2025 рік шляхом екстраполяції даних 2024 року.

Прогноз річних сум на 2025 рік:

Надходження грошових коштів:

$$\text{Надходження}_{2025} = 976252 \times (1+0,105) = 1078758,46 \text{ тис. грн.}$$

Витрати грошових коштів:

$$\text{Витрати}_{2025} = 907525 \times (1+0,114) = 1010982,85 \text{ тис. грн.}$$

Чистий грошовий потік:

$$\text{ЧГП}_{2025} = 1078758,46 - 1010982,85 = 67775,61 \text{ тис. грн.}$$

Для оперативного управління фінансами річний прогноз необхідно деталізувати до щомісячного рівня.

Припустимо рівномірний розподіл надходжень та витрат ТОВ «Домінік Ко» протягом року, тоді річний потік та витрати потрібно поділити на 12 місяців.

$$\text{Надходження}_{\text{щомісячні}} = 1078758,46 / 12 = 89896,54 \text{ тис. грн.}$$

$$\text{Витрати}_{\text{щомісячні}} = 1010982,85 / 12 = 84248,57 \text{ тис. грн.}$$

$$\text{ЧГП}_{2025} = 67775,61/12 = 5647,97 \text{ тис. грн.}$$

Прогноз грошових потоків дозволяє оцінити фінансову безпеку підприємства та планувати управління грошовими ресурсами на найближчий період.

У табл. 3.3 наведено місячний прогноз грошових потоків ТОВ «Домінік Ко» на 2025 рік, який відображає коливання надходжень та витрат, а також динаміку кумулятивного залишку грошових коштів.

Таблиця 3.3

Прогноз грошових потоків ТОВ «Домінік Ко» на 2025 рік, тис. грн

Місяць	Надходження 2025	Витрати 2025	ЧГП 2025	Кумулятивний залишок
Січень	89896,54	84248,57	5647,97	5647,97
Лютий	89896,54	84248,57	5647,97	11295,94
Березень	89896,54	84248,57	5647,97	16943,91
Квітень	89896,54	84248,57	5647,97	22591,88
Травень	89896,54	84248,57	5647,97	28239,85
Червень	89896,54	84248,57	5647,97	33887,82
Липень	89896,54	84248,57	5647,97	39535,79
Серпень	89896,54	84248,57	5647,97	45183,76
Вересень	89896,54	84248,57	5647,97	50831,73
Жовтень	89896,54	84248,57	5647,97	56479,70
Листопад	89896,54	84248,57	5647,97	62127,67
Грудень	89896,54	84248,57	5647,97	67775,61
Разом	1078758,46	1010982,85	67775,61	-

Отже, у 2025 році товариство отримає 1078758,46 тис. грн надходжень та 1010982,85 тис. грн. витрат. Чистий грошовий потік буде становити 67775,61 тис. грн.

На рис. 3.1 представлено наочне зображення кумулятивного залишку товариства в результаті прогнозування надходжень та видатків.

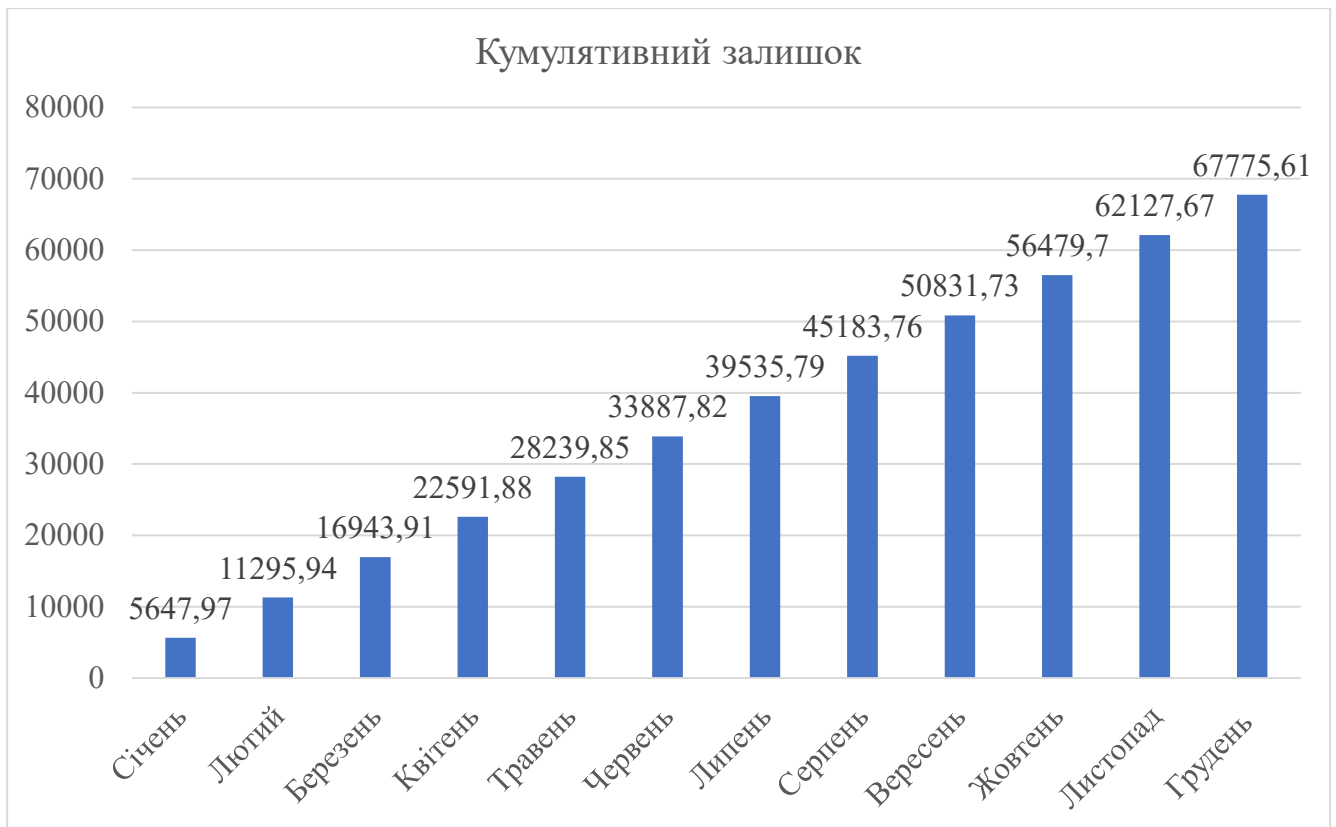

Рис. 3.1. Кумулятивний залишок ТОВ «Домінік Ко» в результаті прогнозування надходжень та видатків

Отже, чистий грошовий потік позитивний кожного місяця, що свідчить про стійку ліквідність підприємства.

Кумулятивний залишок зростає рівномірно і на кінець року досягає 67775,61 тис. грн., що дозволяє покривати непередбачувані витрати та коливання грошових потоків.

Прогноз показує, що ТОВ «Домінік Ко» здатне підтримувати фінансову безпеку та оперативну платоспроможність без ризику касового розриву.

Отже, щомісячний прогноз грошових потоків показує очікувану суму грошей, яка щомісяця залишатиметься у розпорядженні ТОВ «Домінік Ко» після здійснення всіх необхідних платежів, що підтверджує її здатність до самофінансування та розвитку.

Ефективність управління підприємством визначається збалансованістю та раціональною структурою його грошових потоків.

Залежність між якістю управлінських рішень ТОВ «Домінік Ко» та

формуванням грошових потоків товариства наведено у табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Залежність між структурою грошових потоків та якістю
управління ТОВ «Домінік Ко»

Грошові потоки за видами діяльності	Варіанти співвідношення чистих грошових потоків за видами діяльності			
	1	ТОВ «Домінік Ко», тис. грн.	2	3
Операційна	Додатний (+)	79545,0 (+)	Додатний (+)	Від'ємний (-)
Інвестиційна	Від'ємний (-)	-3644 (-)	Від'ємний (-)	Додатний (+)
Фінансова	Від'ємний (-)	–	Додатний (+)	Додатний (+)
Якість управління підприємством	Добра	Добра/нормаль на	Нормальна	Кризова

Результати аналізу свідчать, що операційна діяльність ТОВ «Домінік Ко» є прибутковою, а інвестиційна діяльність має негативне значення, тому якість управління товариством можна віднести або до першої або до другої групи.

Третю групу з кризовим управлінням одразу виключаємо, оскільки вона характеризується від'ємним значенням руху коштів від операційної діяльності, чого у ТОВ «Домінік Ко» не спостерігається.

Оскільки товариство не здійснює фінансової діяльності, що ускладнює застосування повної матриці оцінки, ідентифікація якості управління залишається в межах діапазону «добра/нормальна якість управління».

Для підвищення ефективності управління грошовими потоками ТОВ «Домінік Ко» також пропонуємо впровадити політику управління тимчасово вільними грошовими коштами, а саме впровадження політики управління тимчасово вільними коштами через короткострокові депозити «овернайт».

ТОВ «Домінік Ко» має значні залишки грошових коштів на рахунках, які простоюють.

Пропонуємо щодня розміщувати прогнозований надлишок коштів на короткострокові, на одну ніч «овернайт» банківські депозити, що дозволить отримувати додатковий процентний дохід без втрати ліквідності, оскільки наступного ранку кошти повертаються на поточний рахунок.

Обґрунтуємо ефективність впровадження пропозиції.

У 2 розділі аналіз коштів показав середній залишок коштів на кінець року становив 239908 тис. грн.

Припустимо, що в середньому 30% цієї суми є тимчасово вільними коштами, які можна розміщувати на депозиті, тоді:

$$239908 \text{ тис. грн.} \times 30\% = 71972,4 \text{ тис. грн.}$$

Ukrgasbank пропонує строковий депозит «Корпоративний овернайт».

Депозит розрахований на клієнтів сегменту корпоративного бізнесу, у яких залишаються кошти на поточному рахунку в Банку на кінець операційного дня.

Основні переваги використання депозиту:

– знаходження коштів клієнта в постійному обороті, тобто кошти автоматично розміщуються на депозит на ніч і повертаються на поточний рахунок на початок наступного операційного дня, що не знижує ліквідність підприємства і не створює перешкод для здійснення щоденних платежів;

– отримання додаткового доходу, на суму розміщеного депозиту нараховуються відсотки, що дозволяє генерувати додатковий пасивний дохід без ризиків та активного управління;

– оперативність розміщення, розміщення кожного траншу депозиту не вимагає укладення з Банком додаткової угоди щодня, що економить час фінансового менеджера та автоматизує процес [Ukrgasbank].

Мінімальна сума депозиту:

1000000 гривень,

50000 дол. США,

50000 євро

Розмір відсоткової ставки:

Гривня – 9% річних

Долар США – 0,05% річних

Євро – 0,01% річних

Встановлюється Ukrgasbank щоденно (кожного операційного дня) до 10:00 годин та залежить від ціни ресурсів на міжбанківському ринку України на день

розміщення коштів на депозит.

Строк депозиту – на 365 днів

Отже, ставка депозиту у Ukrgasbank – 9% річних

Кількість днів у році – 365 днів

Розрахуємо потенційний додатковий дохід за формулою:

$$\text{Дохід} = (\text{Сума депозиту} \times \text{Ставка, \%}) \times (\text{Кількість днів}/365) \quad (3.1)$$

Кошти розміщуються у банку на 365 днів на рік, тоді додатковий дохід ТОВ «Домінік Ко» у разі користування послугами Ukrgasbank буде становити:

Додатковий дохід (Ukrgasbank) = $(71972,4 \text{ тис. грн} \times 0,09) \times (365/365) = 6477,516$ тис. грн.

Бізбанк пропонує дещо інші умови надання депозиту.

Сума депозиту

до 199999,99 грн. ставка 0,01%

від 200000,00 грн. ставка 10,00%

Розрахуємо потенційний додатковий дохід, якщо користуватись послугами Бізбанку.

Додатковий дохід (Бізбанк) = $(71972,4 \text{ тис. грн} \times 0,10) \times (365/365) = 7197,24$ тис. грн.

Різниця між сумами додаткового доходу отриманого у різних банках буде становити:

$7197,24 \text{ тис. грн.} - 6477,516 \text{ тис. грн.} = 719,724 \text{ тис. грн.}$

Для наочності порівняння потенційного додаткового доходу товариства

представлено на круговій діаграмі (рис. 3.2).

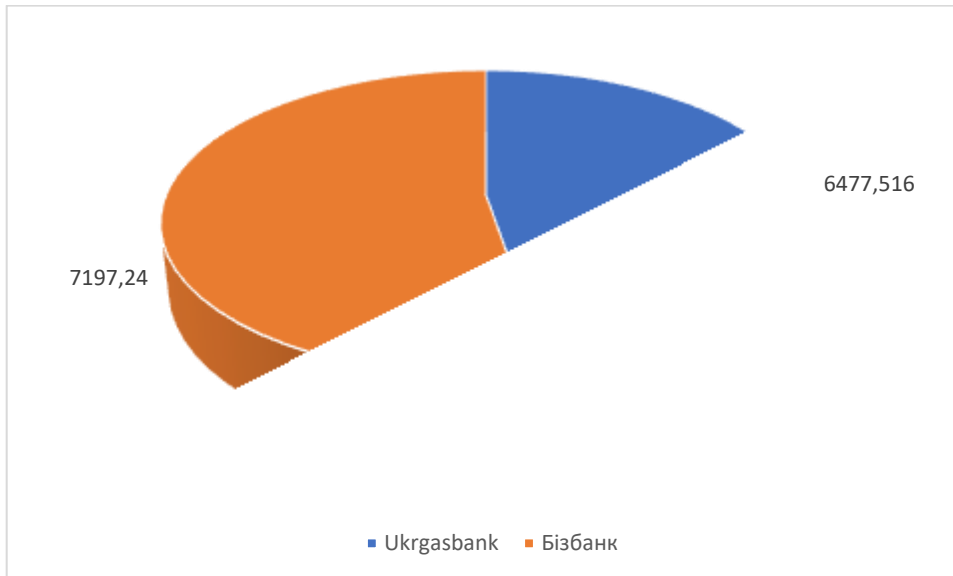

Рис. 3.2. Додатковий дохід ТОВ «Домінік Ко» у Бізбанку та Ukrgasbank

Отже, біля 720 тис. грн. у рік можна втратити на 0,1% у банку. Тому перед тим, як оформляти співпрацю із банківською установою необхідно порівнювати умови та відсоткові ставки.

ТОВ «Домінік Ко» може отримати майже 6,5 млн. грн. додаткового чистого доходу на рік., якщо буде співпрацювати із Ukrgasbank, при умові ведення основної діяльності та без ризику для ліквідності.

Напряму вирішує проблему неефективного використання значних залишків коштів, що було ідентифіковано як проблемний аспект управління грошовими потоками.

Додатковий дохід позитивно вплине на кінцевий фінансовий результат ТОВ «Домінік Ко» та підвищить рентабельність активів.

Отже, у третьому розділі роботи визначено проблемні аспекти управління грошовими потоками та розроблено пропозиції щодо підвищення ефективності управління грошовими потоками на підприємстві.

ВИСНОВКИ

Теоретичні та практичні аспекти виконання роботи на тему: «Удосконалення процесу управління грошовими потоками підприємства», дало можливість зробити наступні висновки:

1. Розглянуто сутність поняття «грошовий потік». Проаналізовано класифікацію грошових потоків, охарактеризовано 10 класифікаційних ознак.

Виділено основні риси грошових потоків: виступають внутрішнім джерелом фінансової стабілізації підприємства; мають еквівалентний характер; є одним із головних об'єктів управління; відзначаються безперервністю; слугують індикатором кредитоспроможності та платоспроможності підприємства; забезпечують функціонування суб'єктів господарської діяльності; функціонують у готівковій та безготівковій формах; їх формування пов'язане з виникненням взаємовідносин між підприємством і контрагентами.

Виділено чинники, що впливають на формування грошових потоків підприємства.

2. Запропоновано власне визначення поняття «управління грошовими потоками підприємства» – це комплексна система дій, яка передбачає планування, організацію, регулювання та контроль руху грошових потоків у часі й просторі, спрямованих на підтримання фінансової стабільності підприємства, своєчасне виконання зобов'язань і створення умов для сталого розвитку.

Розглянуто наслідки дефіцитного та надлишкового грошового потоку. Окрім цього, виділено залежність між структурою грошових потоків та якістю управління підприємством.

3. Виділено основні етапи управління грошовими потоками підприємств.: розробку системи управління грошовими потоками, аналіз вихідного стану грошових потоків, оптимізацію їх руху та забезпечення контролю за грошовими потоками.

Розглянуто цикл стратегічного управління грошовими потоками: здійснюється збір і обробка первинної інформації, яка стосується руху грошових

коштів; проводиться кількісний аналіз грошових потоків у попередньому періоді; здійснюється оцінка факторів і ризиків управління грошовими потоками; планування і контроль грошових потоків.

4. ТОВ «Домінік Ко» є відомим виробничим комплексом.

SWOT-аналіз показав, що сильні сторони товариства базуються на його операційній стійкості та досвіді діяльності на кондитерському ринку. Загрози носять переважно макроекономічний та конкурентний характер. Особливо перспективними є можливості виходу на ринки ЄС та використання державної підтримки галузі.

ТОВ «Домінік Ко» має стійкі позиції на ринку завдяки ефективній виробничій діяльності.

Аналіз діяльності показав, що ТОВ «Домінік Ко» є прибутковим та ефективним у використанні основних засобів підприємством. Чистий прибуток товариства у 2024 році становив 52,4 млн. грн, рентабельність продукції – 7,5%.

Товариство стикається з певними внутрішніми проблемами управління та має значні ризики, пов'язані із застарілою матеріально-технічною базою.

5. Аналіз грошових потоків ТОВ «Домінік Ко» за 2022-2024 рр. показав високий рівень ефективності управління фінансовими ресурсами та стабільний фінансовий стан підприємства.

Залишки грошових коштів на рахунках постійно зростали протягом звітного періоду, що забезпечує високий рівень платоспроможності.

Основним джерелом надходжень є операційна діяльність, яка стабільно генерувала значний позитивний грошовий потік.

Підприємство підтримує позитивний фінансовий цикл, отримує кошти від покупців швидше, ніж сплачує постачальникам, що мінімізує потребу в додатковому короткостроковому фінансуванні.

Негативне значення чистого руху коштів від інвестиційної діяльності свідчить про активне реінвестування прибутку в модернізацію та оновлення необоротних активів.

6. Проведено оцінку ефективності управління грошовими потоками

підприємства. проведені розрахунки основних показників ефективності показників підтверджують високу якість грошових потоків ТОВ «Домінік Ко». Стійке перевищення грошового потоку над прибутком свідчить про те, що товариство отримує реальні кошти, а не лише відображає доходи на папері, що забезпечує достатній рівень ліквідності та можливість фінансувати як поточні операційні потреби, так і інвестиційну діяльність за рахунок внутрішніх джерел.

7. Виділено основні проблеми управління грошовими потоками ТОВ «Домінік Ко» :

- неефективність управління оборотним капіталом;
- високий рівень зносу основних засобів;
- неоптимальне використання фінансових ресурсів;
- недостатня стійкість до зовнішніх ризиків.

8. Для підвищення ефективності управління грошовими потоками доцільно використовувати прогнози таблиці надходжень і витрат.

Прогноз показав, що чистий грошовий потік позитивний кожного місяця, що свідчить про стійку ліквідність підприємства.

Кумулятивний залишок зростає рівномірно і на кінець року досягає 67775,61 тис. грн., що дозволяє покривати непередбачувані витрати та коливання грошових потоків.

Прогноз показує, що ТОВ «Домінік Ко» здатне підтримувати фінансову безпеку та оперативну платоспроможність без ризику касового розриву.

Ефективність управління підприємством визначається збалансованістю та раціональною структурою його грошових потоків. В результаті аналізу встановлено, що якість управління підприємством добра.

Запропоновано впровадження політики управління тимчасово вільними коштами через короткострокові депозити «овернайт».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 328 с.
2. Бізбанк. Овернайт. URL: <https://www.bisbank.com.ua/deposits/overnajt-2> (дата звернення: 04.09.2025)
3. Бойко Н. В., Турпак Т. Г., Назаренко Я. Я. Аналіз грошових потоків транспортних підприємств: проблемно-прагматичний підхід. *Modern Economics*. 2021. № 28(2021). С. 13-21.
4. Верланов Ю. Ю. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Вид. 2-ге. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 336 с.
5. Волошина-Сідей В., Кириченко А. Інформаційно-аналітичне забезпечення системи ефективного управління грошовими потоками підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 55. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2831> (дата звернення: 03.09.2025)
6. Грилицька А., Харченко А. Вплив грошових потоків на ліквідність та платоспроможність підприємства. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 72. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5751> (дата звернення: 04.09.2025)
7. Грилицька А.В. Оцінка та оптимізація управління грошовими потоками. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 2. С. 619-626
8. Єлісеєва О. К., Сімон Г. С. Аналіз грошових потоків фірми як складова формування стратегії сталого розвитку. *Бізнес Інформ*. 2017. № 12. С. 380–384.
9. Жуков В.В. Шляхи підвищення ефективності управління грошовими потоками підприємств готельного і ресторанного бізнесу. *Управління змінами та інновації*. 2024. №10. С.15-19
10. Загородна О. Оперативне управління грошовими потоками підприємства. Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет. 2012. Вип. 10. Ч. 4. С. 100 - 104.

11. Кошельок Г. В. Вплив грошових потоків на конкурентоспроможність промислових підприємств. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та шляхи підвищення: монографія / за заг. ред. О. Г. Янкового. Одеса: Атлант, 2013. С. 396-413

12. Кошельок Г. В., Грінченко Р.В. Аналіз грошових потоків у системі управління підприємством. *Галицький економічний вісник*. 2020. № 2. С. 231-242.

13. Кошельок Г.В. Факторні моделі грошових потоків підприємства. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2014. №5-6. С.161-171.

14. Левкович О. В., Єрмолова К. Є. Теоретичні аспекти управління грошовими потоками підприємства. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. 2024. №5. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3830> (дата звернення: 06.09.2025)

15. Лігоненко Л. О., Ситник Г. В. Управління грошовими потоками: навч. посібник. Київ : Нац. торг.- екон. ун-т, 2015. 255 с.

16. Майборода О.Є Напрями управління грошовими потоками підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. №. 10. С. 305-309

17. Майборода О.Є, Сороківська Т. Т. Формування механізму управління грошовими потоками підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/91.pdf (дата звернення: 07.09.2025)

18. Микитин О. Особливості планування грошових потоків підприємств за євроінтеграційних умов під час війни. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 55. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2920> (дата звернення: 06.09.2025)

19. Мулик Т. О. Методичні підходи до аналізу грошових потоків підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-47>. (дата звернення: 05.09.2025)

20. Мулик Т. О. Організація аналізу грошових потоків на підприємстві. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 40. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1442> (дата

звернення: 04.09.2025)

21. Мулик Т. О., Материнська О. А., Пльонсак О. Л. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 288 с.
22. Нагайчук В.В. Управління грошовими потоками підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2014. № 1(52). С. 245-249
23. Орел В. М. Ефективне управління грошовими потоками підприємств у контексті глобальних фінансових тенденцій. *Успіхи і досягнення у науці* 2024. № 10(10). С.1120-1130
24. Поддєрьогін А.М. Фінансовий менеджмент. К. : КНЕУ, 2005. 536 с.
25. Роганова Г. Коефіцієнтний аналіз грошових потоків підприємства. *The economic discourse International scientific journal*. 2021. № 3-4. С. 128-138.
26. Сергєєва О. Р. Сутність та основні аспекти управління грошовими потоками підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 12., Ч.2. С.107-110
27. Степаненко О., Туровська А. Аналіз руху грошових потоків підприємства, їх вплив на господарську діяльність. *Інфраструктура ринку*. 2023. № 74. С. 148-155.
28. Тешева Л.В. Поняття грошового потоку підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 10. С.670-675
29. ТОВ «Домінік Ко». Звітність 2022-2024 рр. URL: <https://dominik.ua/korporatyvna-informatsiya> (дата звернення: 04.09.2025)
30. ТОВ «Домінік Ко». Офіційний сайт. URL: <https://dominik.ua> (дата звернення: 04.09.2025)
31. Фінанси в трансформаційній економіці України: [навч. посібник] / [за ред. М. І. Крупки]. Львів: Видав. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2007. 614 с.
32. Фінансовий аналіз : [навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц.] / [О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька]. К. : КНЕУ, 2002. 388 с.
33. Фінансовий менеджмент : підручник / Д. І. Дема, Л. М. Дорохова, О. М. Віленчук [та ін.] Житомир : ЖНАЕУ, 2018. 320 с.
34. Фінансовий менеджмент : підручник / за ред. д-ра екон. наук,

проф. М. І. Крупки ; [М. І. Крупка, О. М. Ковалюк, В. М. Коваленко та ін.]. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 440 с.

35. Фінансовий менеджмент: начальний посібник / колектив авторів за заг. ред. Е.О. Юрія. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича. 2020. 348 с.

36. Чемчикаленко Р.А., Бондаренко Н.В. Грошові потоки підприємства: особливості оцінки ефективності їх формування та використання. *Гроші, фінанси і кредит*. 2018. Вип. 16. С. 851-854

37. Шубіна С., Авакян М. Напрямки управління грошовими потоками підприємства: теоретичні аспекти. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2016. С. 52–55.

38. Щепіна Т. Г., Тітаренко А. Д. Комплексний аналіз грошових потоків державного підприємства «Антонов». *Modern Economics*. 2021. № 26. С. 178-184

39. Яструбецька Л.С. Грошові потоки в оцінці інвестиційного проєкту. *Фінанси України*. 2015. № 5. С. 101-109

40. Ukgasbank. Корпоративний овернайт. URL: <https://www.ukgasbank.com/corporative/deposits/overnight> (дата звернення: 04.09.2025)

ДОДАТКИ

Звітність за 2022-2024 рр.